

LÄHISUHDE- VÄKIVALLAN AKUUTTI KRIISITILANNE

**Opas
ammattilaisen
tueksi**

Sisällys- luettelo

Lukijalle	3
Lähisuhdeväkivalta	4
Lähisuhdeväkivallan muodot	5
Väkivallan vaikutukset	9
Väkivallan taustatekijät	10
Kriisi	11
Kriisin vaiheet	12
Asiakasohjaus	16
Akuutin kriisityön toimijat	19
Kotihälytystehtävän kulku	20
Muut palvelut	22
Loppusanat	23
Lähteet	24

Lukijalle

Tämä opas on tarkoitettu jokaiselle Pohjois-Karjalan alueella työskentelevälle ammattilaiselle, joka saattaa työssään kohdata lähisuhdeväkivaltaa kokeneita, sitä käyttäneitä tai todistaneita henkilöitä.

Opas toimii tukenasi lähisuhdevallan piirissä elävien asiakkaiden tunnistamisessa ja ohjaamisessa heille kuuluvien palvelujen piiriin. Se avaa lähisuhdeväkivalta-termin, väkivallan esiintymismuodot, vaikutukset ja taustatekijät sekä kriisi-termin vaiheineen. Näiden jälkeen oppaassa kuvautuu lähisuhdevallan piirissä elävien asiakasohjaus ja lähisuhdeväkivaltatyön ytimessä toimivien ammattilaisten toimet lähisuhdeväkivallan kotihälytystehtävällä. Oppaan lopussa on luettelo muita palveluita, joista voi olla asiakkaille hyötyä kriisin keskellä sekä tilanteen rauhoituttua.

Toivon, että opas lisää osaamistasi ja rohkaisee sinua ottamaan lähisuhdeväkivalta puheeksi.

Opas on tehty opinnäytetyönä Karelia-ammattikorkeakoulussa ja opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Tulevaisuuden sotekeskus -hanke.

Lähisuhde- väkivalta

Lähisuhdeväkivalta on väkivaltaa, jota tapahtuu läheisissä ihmissuhteissa. Väkivallasta on usein vaikeaa irtaantua suhteiden omaehtoisen läheisyyden tai tarpeen pakottaman läheisyyden takia.

- **Perheväkivalta** on perheen sisäistä väkivaltaa, kuten vanhemman lapseen kohdistamaa tai toisinpäin,
- **parisuhdeväkivalta** on seurustelusuhteessa olevien aikuisten välistä väkivaltaa,
- **seurusteluväkivalta** taas tapahtuu nuorten kesken ja eroaa aikuisten välisestä parisuhdeväkivallasta siinä, että nuoren emotionaaliset ja kognitiiviset taidot eivät ole kehittyneet eivätkä nuoret siis välttämättä ymmärrä, mikä seurustelusuhteessa on sallittua ja mikä ei.

**Väkivallan käyttö
lähisuhteessa on virallisen
syytteen alainen rikos.**

Lähisuhdeväkivallan muodot

Fyysinen väkivalta on näkyvin väkivallan muodoista ja siksi helpoin tunnistaa. Uhrilla on kehollisia jälkiä väkivallan käyttäjän vahingollisista teoista tai uhrin kehosta näkee laiminlyönnin esim. aliravitsemuksen merkein. Fyysistä väkivaltaa ovat myös uhrin lukitseminen jonnekin tai uhrin unen riistäminen. Fyysinen väkivalta linkittyy moniin muihin väkivallan muodoista.

Henkinen väkivalta on yleisin väkivallan muodoista, sillä se linkittyy kaikkiin väkivallan muotoihin. Henkistä väkivaltaa ovat uhria alistavat tai vähättelevät sanomiset, teoilla pelottelu mm. tappaminen, vapauden ja läheisten näkemisen rajoittaminen sekä väkivallan kieltäminen ja uhrin syyttäminen.

Vaino on henkisen väkivallan muoto, joka on uhrin pelottelua toistuvalla seuraamisella tai uhkailulla. Vainoa tapahtuu myös digitaalisesti ja se voi johtaa fyysiseen väkivaltaan.

Lähisuhdeväkivallan muodot

Taloudellinen väkivalta on uhrin rahaan liittyvän kontrollin, velan ottamiseen painostamisen, varastamisen ja rahan kiristämisen. Taloudellista väkivaltaa liittyy myös eron jälkeiseen aikaan mm. huoltoriitojen pitkittämisellä tai uhrin tavaroiden hajottamisella. Myös työssäkäynnin tai opiskelun häiriköinti tai estäminen ovat taloudellista väkivaltaa.

Digitaalinen väkivalta on digitalisaation myötä yhä yleisempää ja se linkittyy moniin väkivallan muodoista. Digitaalista väkivaltaa ovat uhrin liikkumisten seuraaminen esim. puhelimen paikantimen avulla, uhrin puhelu-, viesti- ja sivuhistorian tarkkailu salaa tai niiden näyttämään pakottaminen sekä se, että uhrin on aina oltava väkivallan käyttäjän tavoitettavissa puhelimitse tai viestitse.

Lähisuhdeväki- vallan muodot

Seksuaalinen väkivalta sisältää kaikki seksuaalissävytteiset teot uhria kohtaan, joissa uhri on kokenut, ettei tilanne ollut hänen hallittavissa. Koskettelu, rivot puheet, seksiin tai seksuaalisiin tekoihin painostaminen tai pakottaminen ja intiimien kehonosien pahoinpitely kuuluvat seksuaaliväkivaltaan. Raiskaus avioliitossa on kuulunut rikoslain alaiseksi rangaistavaksi teoksi vuodesta 1994 lähtien.

Kemiallinen väkivalta on uhrille lääkkeiden, päihteiden tai muiden haitallisten aineiden pakkosyöttämistä. Myös se, että väkivallan käyttäjä syö uhrin lääkkeitä tai myy niitä eteenpäin, on kemiallista väkivaltaa.

Välineellinen väkivalta taas on uhrin omaisuutta, läheisiä tai lemmikkieläimiä kohtaan tehtyjä vahingoittavia tekoja, joilla väkivallan käyttäjä pyrkii kontrolloimaan uhrin toimintaa.

Lähisuhdeväki- vallan muodot

Kulttuuriin tai uskontoon liittyvä väkivalta alistaa kulttuuriin tai uskontoon sidoksissa olevien henkilöiden itsemääräämisoikeutta. Se voi ilmetä uskonnollisuuden pilkkaamisena, rajoittamisena tai kieltämisenä, uskonnollisilla säännöillä kiristämisenä tai niillä pelottelua, uskonnollisiin normeihin ja sääntöihin pakottamisena tai uskonnon vastaisiin tekoihin pakottamisena. Myös tyttöjen ja naisten sukupuolielinten silpominen on kulttuuriin tai uskontoon liittyvää väkivaltaa.

Kunniaan liittyvä väkivaltaa tapahtuu kulttuuristen siveysperiaatteiden rikkomisen seurauksena ja se yleisimmin toteutuu henkisenä tai fyysisenä väkivaltana. Kunniaväkivaltaa tehdään myös uskonnon nimessä, vaikkei mikään uskonto viittaisi väkivallan käyttäjän tekoon.

Väkivallan vaikutukset

Fyysisiä seurauksia ovat mm. ruhjeet ja mustelmat, murtumat, kosmeettiset haitat sekä vakavimmillaan pysyvä vammautuminen tai kuolema. Fyysiset seuraukset voivat tuottaa uhrille häpeän tunnetta, mikäli ne ovat näkyvällä paikalla keholla.

Psyykkisiä seurauksia ovat traumaattinen kriisi vaiheineen, erilaiset vahvat tunnereaktiot tai niiden puuttuminen sekä keholliset ongelmat, kuten uni-, muisti- ja keskittymisvaikeudet. Jokainen reagoi tavallaan, eikä mikään tapa reagoida ole väärä, vaikka lamautuneisuus ja tunteettomuus voivat uhrista tuntua tapahtuneeseen nähden epäsovivalta.

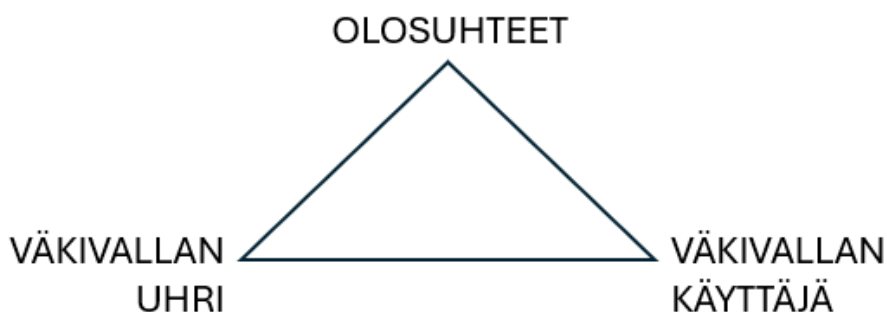
Sosiaalisena seurauksena voi esiintyä turvattomuutta ja luottamuksen pulaa kanssaihmiin, ihmissuhteiden ylläpitämisen vaikeutta tai eristäytymistä. Myös uhrin lähipiiri voi väkivaltaan reagoidessaan tiedostamattaan vaikeuttaa uhrin sosiaalista elämää, jos he eivät esimerkiksi osaa käsitellä tapahtunutta ja käyttäytyvät siksi uhria kohtaan etäisesti.

Taloudellisia seurauksia voi esiintyä, vaikkei taloudellista väkivaltaa olisikaan tapahtunut. Jo se, että uhri on voimaton opiskelemaan tai menemään töihin, voi vaikuttaa hänen toimeentuloonsa ja siten olla taloudellinen seuraus väkivallasta. Muita taloudellisia seurauksia ovat mm. terveydenhuollon käynnit, asianajajakulut tai muuttokulut, mikäli uhri muuttaa erilliseen asuntoon väkivallan käyttäjästä.

Väkivallan taustatekijät

Lähisuhdeväkivallan käyttäjän toiminnan taustalla voi olla monenlaisia vaikuttavia tekijöitä, joita ei kuitenkaan voida listata tyhjentäväksi listaksi eikä toimintaa oikeuttaa. Väkivallan käyttäjän psyykkinen tasapaino on kuitenkin aina osatekijänä tilanteiden eskaloitumisessa. Väkivallan käyttäjän oppima tai useimmiten oppimatta jäänyt tapa käsitellä tunteita ja hoitaa ristiriitatilanteita on jäämistöä varhaislapsuudesta sekä perhe- ja lähisuhteiden toimivuudesta.

Väkivaltarikoksen ehkäisyssä pyritään vaikuttamaan kuvion mukaisesti johonkin kolmijaon kärjistä eli vaikuttajista.

Lähisuhdeväkivallan käyttäjä, uhri ja joskus jopa lähipiiri oikeuttaa tapahtuneen ja tapahtuvan väkivallan sillä, että joko käyttäjä tai väkivallan molemmat osapuolet ovat olleet päihtymystilassa. Kuitenkin rikoslain mukaisesti päihtymystilaa tai muuta henkilön itsensä aiheuttama tilapäistä tajunnan häiriötä ei ilman siihen painavasti vaikuttavaa syytä oteta syyntakeisuusarvioinnissa huomioon, eli lähisuhdeväkivaltaa käyttäneen humalatilassa olevan henkilön toiminta on rikollista.

Kriisi

Kriisiin voi johtaa yksi järkyttävä tapahtuma, kuten onnettomuus, tai pitkään jatkunut järkyttävien tapahtumien ketju, kuten pahoinpitely. Kriisin käsittely etenee vaiheittain.

Järkyttävän, traumaattisen tapahtuman uhrin määrittelyä välittömiin ja välillisiin uhreihin. Välittömiä eli primaareja uhreja ovat tapahtumassa välittömästi mukana olleet henkilöt, kuten fyysisesti ja/tai psyykkisesti vammautuneet tai kuolleet henkilöt. Välillisiä eli sekundaarisia uhreja ovat he, joita tapahtunut jollakin tavalla koskettaa, joten heitä on välittömiin uhreihin nähden aina enemmän. Välillisiä uhreja ovat mm. läheisensä menettäneet tai vammautuneen läheiset, tapahtuman todistaneet, tapahtuman takia evakuoituneet sekä ammattilaiset ja vapaaehtoiset, jotka toimivat jossakin tehtävässä tapahtuma-aikana.

Kriisin vaiheet

Sokkivaihe alkaa ennakoimattoman järkyttävän asian kuulemisesta tai kohtaamisesta ja sen kesto on keskimäärin muutamasta tunnista vuorokauteen. Biologisesti sokki pyrkii suojelemaan kokijaa tilanteelta, mitä hän ei pysty käsittelemään sekä pitämään hänet elossa. Jos sokin aiheuttama tilanne on ollut erittäin järkyttävä kokijalle, hän ei välttämättä tunne kipua ja voi olla ns. tunteeton.

Vaikka ihminen olisi sokkitilassaan fyysisesti ylivoimaisen oloinen, on tämän päätöksentekotaito silti puutteellinen. Osa ihmisistä, noin 20 %, joutuu paniikkiin ja käyttäytyy hysteerisesti tai lamaantuu. He tarvitsevat yksinkertaista, fyysistä ohjausta ja rauhoittavaa puhetta, sillä heidän kykynsä vastaanottaa tietoa on sokissa heikentynyt. Ihmisen aivot toimivat järkyttävässä tilanteessa niin, että koetut asiat tallentuvat erittäin eläväiksi ja yksityiskohtaisiksi muistoiksi. Nämä muistot ilmenevät äkillisinä toistuvina takaumina, flashback, ja usein aiheuttavat kokijalle ahdistusta vielä pitkään tapahtuneen jälkeen.

Kriisin vaiheet

Reaktiovaihe voi käynnistyä, kun vaara tai uhkatilanne on ohi ja ihminen kokee olevansa turvassa. Sokkivaiheen aikana pintaan purskahdelleet tunneryöpyt yleistyvät, kun ihminen älyää kokeneensa jotakin järkyttävää. Reaktiot näyttäytyvät laajana skaalana ja ne voivat vaihdella hetkessä helpotuksesta suruun tai vihaan. Myös somaattiset reaktiot kuuluvat tähän vaiheeseen, kuten kehon vapina, päänsärky tai loppumaton väsymys.

Traumaattisen kokemuksen jälkeen kokemusta saatetaan hävetä tai pelätään, mitä vielä voisi sattua. Jotta häpeästä ja pelosta pääsee eteenpäin, tulee tapahtunut käsitellä mm. toiminnan kautta sekä puhumalla henkilölle, joka pystyy vastaanottamaan kokijan kertoman ilman, että yrittää muuttaa tai syyllistää kokijaa. Reaktiovaihe kestää yleensä kahdesta neljään päivää ja sen aikaisen tunnemyrskyn tarkoituksena on purkaa järkyttävä kokemus ulos kehosta ja mielestä.

Kriisin vaiheet

Työstämis- ja käsittelyvaiheessa kokemuksen käsittely hidastuu. Aiempien vaiheiden vaihtelevat päivät muuttuvat samanlaisiksi keskenään ja alati räiskyvät tunnepurkaukset vähenevät, mutteivat loppu kokonaan. Tässä vaiheessa mieli ns. sulkeutuu ja asian käsittely siirtyy ihmisen sisäiseksi prosessiksi. Vaiheen tarkoituksena on antaa ihmiselle aikaa sisäistää, miten tapahtunut on vaikuttanut tämän elämään sekä käsitellä siitä aiheutuvat vahvat tunteet.

Koska työstäminen on sisäistä, ihmisen käytettävissä oleva muisti ja tarkkaavaisuus on rajoittunut, johtaen toiminnan vaikeutumiseen. Myös ihmissuhteet saattavat kärsiä, kun ihminen ei jaksakaan olla muiden seurassa, hän on kärtyinen tai vetäytyy täysin omiin oloihinsa. Tässä vaiheessa on tärkeää pyrkiä palaamaan arkeen siinä määrin, kuin se on vammojen tai ulkoisten puitteiden kannalta mahdollista. Näin ihminen saa kokemuksen jostakin tutusta ja jatkuvasta, eikä välttämättä jää jumiin järkyttävän tapahtuman lopullisuuteen.

Kriisin vaiheet

Uudelleen orientoitumisen vaihe käynnistyy edellisen vaiheen loppupuolella, kun tulevaisuuden toivo on löydetty. Vaiheen tavoitteena on istuttaa järkyttävä tapahtuma omaan elämänhistoriaansa, osaksi itseä, käsiteltynä. Eri ihmiset päätyvät tähän eri tavoin. Jotkut pyrkivät siihen toivoa uhkuen, toiset hävittäen kaiken fyysisen, mikä muistuttaa tapahtuneesta. Oli tapa mikä hyvänsä, ei tapahtunut häviä koskaan ja siksi on tärkeää käsitellä asia loppuun ja sisällyttää se historiaansa.

Asiakasohjaus

Näin toimit kohdatessasi lähisuhdeväkivaltaa kokenut:

1. Tunnista väkivalta ja ota se puheeksi. Väkivallan puheeksi otossa ja kartoittamisessa voi apuna käyttää THLn suodatin ja kartoituslomaketta.
2. Kuuntele ja rauhoittele asiakasta.
3. Arvioi tilanne ja tee tarvittavat akuutit toimenpiteet mm. lääkärikäynnin tarve tai muiden perheenjäsenten turvaaminen.
4. Käytä tarvittaessa sosiaali- ja kriisipäivystyksen konsultaatiomahdollisuutta viranomaislinjan kautta.
5. Ohjaa asiakas tämän tarvitsemaan palveluun.

MUISTA:

- henkeä uhkaavassa tilanteessa ota yhteys hätänumeroon
- velvollisuutesi tehdä lastensuojeluilmoitus
- huolehtia koko perheen turvallisuus, myös lemmikkieläimet (tilapäisen hoidon tarve, ohjaa asiakas olemaan yhteydessä alueen lemmikkihotelliin / -hoitolaan)

Asiakasohjaus

Auttavat lähisuhdeväkivaltatyön tahot:

Joensuun turvakoti

- Mintunkuja 3 B, 80220 Joensuu
- puh. 013 330 6008 päivystys 24/7
- turvakoti@siunsote.fi kiireettömät yhteydenotot
- Turvakoti on lyhytaikainen turvapaikka, joka tarjoaa suojan väkivallalta ja apua väkivallan loppumiseksi. Voit tulla turvakodille joko yksin tai yhdessä lastesi kanssa. Turvakodilla on henkilökuntaa paikalla ympäri vuorokauden. Turvakodilla oleminen on aina vapaaehtoista ja maksutonta.

Rikosuhripäivystys

- puh. 116 006, rikosuhripäivystys.fi
- Oletko joutunut rikoksen tai rikosyrityksen kohteeksi tai oletko joutunut rikoksen todistajaksi? Rikosuhripäivystys (RIKU) parantaa rikoksen uhrin, hänen läheisensä ja rikosasian todistajan asemaa vaikuttamalla ja tuottamalla tukipalveluita.

Asiakasohjaus

Auttavat lähisuhdeväkivaltatyön tahot:

Pohjois-Karjalan Kriisikeskus

- puh. 013 316 244
- Kriisiapu on tarkoitettu lyhytaikaiseen, muutaman käynnin kriisitukeen, ehkäisemään kuormituksen kroonistumista ja mielenterveysongelmia. Tapaamiset kasvokkain, puhelimitse tai Teams-yhteydellä. Tapaamiset ovat asiakkaille maksuttomia

Perheasiain neuvottelukeskus

- Penttilänkatu 1 F, Joensuu
- puh. (013) 2635 450 tai 050 4308 472
- Perheasiain neuvottelukeskuksessa selvitetään parisuhteeseen, perheeseen ja ihmisen henkilökohtaiseen elämään liittyviä kysymyksiä. Palvelut ovat maksuttomia ja asiakkaaksi voit hakeutua, vaikka et olisi evankelisluterilaisen kirkon jäsen.

Seri-tukikeskus

- Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu (A-talo, 2. kerros)
- puh. 013 330 8149 päivystys 24/7
- Palvelu on maksuton ja tarkoitettu kaikille yli 16-vuotiaille seksuaalista väkivaltaa kohdanneille sukupuolesta riippumatta. Asioimiseen ja palveluihin et tarvitse lähetettä.

Akuutin kriisityön toimijat

Poliisin tehtävä on varmistaa ihmisten ja ympäristön turvallisuus kaikissa tilanteissa ja kaikkina aikoina. Tilanteet, joissa lähisuhdeväkivallan uhriin kohdistuu ilmeinen väkivallan uhka tai perusteltu epäily henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvasta rikoksesta, ovat poliisitehtäviä. Poliisitoiminnan roolit lähisuhdeväkivallan torjunnassa liittyvät valvonta- ja hälytystoimintaan, rikostorjuntaan, ennalta estävään toimintaan ja analyysiin sekä lupahallintoon.

Sosiaali- ja kriisipäivystys on ammattilaisen antamaa apua sosiaalisessa hätätilanteessa tai kriisitilanteissa. Sosiaali- ja kriisipäivystyksellä varmistetaan, että kiireellisiä toimenpiteitä vaativissa tilanteissa sosiaalipalvelut ja akuutti kriisiapu ovat välittömästi asiakkaan saatavilla. Puhelinneuvontaa, ohjausta ja paikan päälle tulevaa apua on tarjolla ympärivuorokautisesti. Sosiaali- ja kriisipäivystys tarjoaa myös viranomaisille konsultaatio- ja virka-apua erilaisissa äkillisissä tilanteissa.

Seuraavilla sivuilla on kuvattuna poliisin ja sosiaali- ja kriisipäivystyksen toiminta akuutissa kotihälytystehtävässä.

Kotihälytys- tehtävän kulku

Poliisi

- lähisuhdeväkivaltatehtävät ovat poliisijohtoisia
- poliisin ensipartio saa tehtävän hätäkeskukselta
- kohteessa ensipartio tekee tilannearvion, kirjaa esitiedot ja laatii toimintasuunnitelman
- palveluohjaus on ensipartion tehtävä, mm. jos uhrilla on vammoja, hänet ohjataan terveydenhuoltoon
- jos paikalla on lapsia, ensipartio kirjaa lastensuojeluilmoitukset
- ensipartio on velvollinen tekemään rikosilmoituksen lähisuhdeväkivallasta
- poliisin toimenpiteet kotihälytystehtävän hoidossa voivat tilanteesta riippuen esimerkiksi olla
 - a) paikalta poistaminen poliisilain (PolL, 2:10.1 §) perustein,
 - b) kiinniottaminen rikoksilta ja häiriöiltä suojaamiseksi PolL (2:10.2 §) perustein tai
 - c) rikosperusteisesti kiinniottaminen pakkokeinolain (2:1, 5 & 11 §) mukaisesti
 - lakiuudistus lähestymiskiellon määräämisestä: “pidättämiseen oikeutetun virkamiehen on määrättävä väliaikainen lähestymiskiello omasta aloitteestaan, jos hengen tai terveyden vaarassa olevan henkilön suojan tarpeen ilmeisyys edellyttää kiellon välitöntä antamista” (Laki lähestymiskiellosta 3:11.2)
 - ensipartio tekee täysi-ikäisestä henkilöstä ilmoituksen sosiaalihuollon tarpeesta, mikäli se arvioidaan tarpeelliseksi
 - poliisi lähettää asiakkaalle postitse infokirjeen lähisuhdeväkivallasta ja tukipalveluista automaattisesti

Kotihälytys- tehtävän kulku

Sosiaali- ja kriisipäivystys

- sosiaali- ja kriisipäivystys (sokri) saa tehtävän hätäkeskukselta
- tehtävän saatuaan sokri tekee taustakartoituksen asiakkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiakirjoista
- kun poliisin ensipartiolla on tarvittavasti tietoa kohteen tilanteesta, ensipartio ja sokri ovat yhteydessä toisiinsa
- sokri tekee tilannetiedon saatuaan päivystävän sosiaalihuollon viranomaisen velvollisuudesta tilannearvion ja toimintasuunnitelman
- sokrin työntekijät käyvät tarvittaessa asiakkaan kotona
- mikäli tilanteeseen liittyy lapsia, sokri voi velvoittaa toista aikuista menemään lasten kanssa turvakodille tai tehdä päätöksen kiireellisestä sijoituksesta
- sokri tekee myös tekijätyötä, eli vierailee poliisivankilaan otetun väkivallan käyttäjän luona, pyrkien työskentelemään yhdessä väkivallan loppumiseksi
- sokrilla velvollisuus ohjata uhri tämän tarvitsemiin palveluihin
- sokri jatkaa asiakkaiden kanssa työskentelyä vielä lähisuhdeväkivaltatehtävän jälkeen asiakkaan/asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti

Muut palvelut

Nollalinja

- Auttava puhelin p. 080 005 005 avoinna 24/7
- Chat-kenttä verkkosivuilla nollalinja.fi
- Kun soitat Nollalinjalle, saat keskustella tilanteestasi, kokemuksistasi ja peloistasi puhelinpäivystäjän kanssa. Päivystäjämme ovat ammattilaisia, jotka kuuntelevat, tukevat ja neuvovat sinua vaikeassa tilanteessasi.

Nettiturvakoti.fi

- Auttaa väkivallan kaikkia osapuolia tarjoamalla heille tietoa, keskusteluapua sekä tarinoita perhe- ja lähisuhdeväkivallasta ja siitä selviytymisestä. Sivustolla autetaan myös väkivallan todistajina tai kohteina olleita lapsia ja nuoria.

Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset - FinFami ry

- Karjalankatu 4 a 2, 80200 Joensuu
- puh. 050 564 8708, seija.turtiainen@tukitupa.fi
- Edistää mielenterveys- ja päihdeomaisten hyvinvointia ja valvoo heidän etujaan. Toiminta on tarkoitettu kaikille, jotka kantavat huolta tai kokevat kuormittuvansa läheisensä mielenterveyden tai päihteidenkäytön haasteiden vuoksi.

Loppusanat

Lähisuhdeväkivalta on ilmiönä moniongelmallinen ja -tahoinen, eikä siihen ole helppoa ratkaisua. Asiakkaiden taustat, tilanteet ja kokemukset ovat erilaisia ja se, mikä yhdelle on täsmäapu, ei toiselle ole edes vaihtoehto. Mutta pelkästään asiakkaiden yhtälöön tuomat elementit eivät ole haase itsenään, vaan myös ammattilaisten osaamisen ja rohkeuden puute ovat merkittävässä roolissa ilmiön työstämisessä ja kitkemisessä. Rohkaisenkin sinua, hyvä lukija, seuraavien pointtien siivittämänä olemaan osa lähisuhdeväkivallan kukistamista Pohjois-Karjalan alueella!

- **Väkivaltaan puuttuminen on jokaisen ammattilaisen vastuulla.**
- **Jos et tiedä, kysy neuvoa kollegalta tai sosiaali- ja kriisipäivystyksestä viranomaislinjan kautta.**
- **Älä hiljene tai hiljennä ketään keskustellessa väkivallasta, sillä puhumalla voidaan vähentää siihen liittyvää stigmaa.**

Tekijä

Sara Arffman
Sosionomi (AMK)
Karelia-ammattikorkeakoulu
Opinnäytetyö 2024

Lähteet

Bildjuschkin, K., Ewalds, H., Hietamäki, J., Kettunen, H., Koivula, T., Mäkelä, J., Nipuli, S., October, M., Peltonen, J. & Siukola, R. 2020. Väkivaltakäsitteiden sanasto. Työpaperi 1/2020. Helsinki; Terveystieteiden tutkimuskeskus.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139150/URN_ISBN_978-952-343-211-6.pdf.

Hedrenius, S. & Johansson, S. 2016. Kriisituki. Ensiapua onnettomuuksien, katastrofien ja järkyttävien tapahtumien käsittelyyn. Tallinna: Printon.

Hintikka, S. 2017. Uhrin traumaattinen kriisi. Teoksessa Åberg, L-K (toim.). Rikoksen uhrin käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 23–47.

Istanbulin sopimus. Sopimusteksti Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta 53/2015.

Jolkkonen, P. 2015. Väkivallasta ja sen hallinnasta lähisuhteissa. Miessakit ry:n juhlavuoden artikkelisarja.

<https://www.miessakit.fi/2015/03/23/vakivallasta-ja-sen-hallinnasta-lahisuhteissa/>

Kivivuori, J., Aaltonen, M., Näsi, M., Suonpää, K. & Danielsson, P. 2018. Kriminologia, rikollisuus ja kontrolli muuttuvassa yhteiskunnassa. Gaudeamus.

Lähteet

Laki lähestymiskiellosta 4.12.1998/898.

Liimatainen, M. & Rantaeskola, S. 2022. Toiminnallinen käsikirja lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseksi ja ennalta estämiseksi. <https://urly.fi/2yPD>.

Pakkokeinolaki 22.7.2011/806.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue. 2023. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelustrategia 2023-2038. <https://urly.fi/3ewk>.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue. 2024. Sosiaali- ja kriisipivystys. <https://www.siunsote.fi/sosiaalipaivystys>.

Poliisi. 2024. Lähisuhdeväkivalta. <https://poliisi.fi/lahisuhdevakivalta>.

Poliisilaki 22.7.2011/872.

Rikoslaki 19.12.1889/39.

Saari, S. 2003. Kuin salama kirkkaalta taivaalta. Kriisit ja niistä selviytyminen. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Terveyskylä. 2021. Kriisin vaiheet. <https://www.terveyskyla.fi/aivotalo/apua-kriisiin/kriisin-vaiheet>.